

N:o 114.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 18 maj 1897.

— — — — Andra Kammaren den 18 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående lönereglering för personalen vid statens jernvägar.

(Statsutskottets utlåtande n:o 57 och memorial n:o 81.)

Till Konungen.

I proposition af den 29 januari innevarande år har Eders Kongl. Maj:t förelagt Riksdagen förslag till lönereglering för personalen vid statens jernvägar, med hvilken lönereglering förbundits vissa organisationsfrågor, hvilkas beskaffenhet och innebörd framgår af det vid Eders Kongl. Maj:ts proposition fogade utdrag af protokollet öfver civilärenden för ofvan nämnda dag.

De *organisationsförändringar* inom statsjernvägarnes förvaltning, som blifvit ifrågasatta, gå visserligen i riktning af en decentralisation, men de lemna den nuvarande organisationen till sina hufvudgrunder orörd och kunna, enligt Riksdagens tanke, rättast karakteriseras såsom ett försök att genom öfverflyttande å liniebefälet af handläggandet och afgörandet af en hel del ärenden, som nu ingå till och afgöras hos styrelsen, afhjelpa vissa brister inom jernvägsförvaltningen.

Mot denna förvaltning, sådan den för närvarande är ordnad, har i främsta rummet framstälts den anmärkningen, att den sönderdelning i fyra afdelningar (administrativa, ban-, maskin- och trafikafdelningen), som eger rum inom styrelsen, trängt sig ned genom hela verket och åstadkommit, att detta nästan kan sägas bestå af fyra olika förvaltningar, till det helas skada handlande alltför oberoende af hvarandra. Att inom jernvägsadministrationen råder *brist på samarbete*, torde icke kunna förnekas, lika litet som att detta är fallet såväl inom styrelsen som ute å distrikten, hvad de senare angår särskildt i ekonomiskt hänseende. Den af Eders Kongl. Maj:t den 2 juni 1893 tillsatta jernvägskomité har i sitt den 24 oktober 1895 afgifna betänkande betonat — och Riksdagen biträder dess mening härutinnan — att orsaken till det bristande samarbetet hos styrelsen är att söka deri, att med statsjernvägarnes tillväxt styrelsens medlemmar under årens lopp blifvit mer och mer öfverhopade med löpande ärenden, hvilka framför andra ovillkorligen kräfva afgörande. Hvad som fordras är alltså, att styrelsen befrias från en del af sin arbetsbörda, och det är också detta, man velat vinna genom att åt de föreslagna distriktsförvaltningarna uppdraga många ärenden, som nu onödigtvis belasta centralförvaltningen. Samarbetet å distrikten åter har man sökt främja genom att åt distriktsförvaltningarna gifva en sådan organisation, att en verkligt sammanhållande kraft ej skulle saknas der inom. Genom distriktschefsembetet skulle i förvaltningen af hvarje distrikt införas den enhet, utan hvilken jernvägarne icke torde kunna, så som sig bör, fylla sin uppgift och samtidigt lemna det i ekonomiskt afseende bästa möjliga resultat.

De föreslagna bestämmelserna om samlad distriktsförvaltnings åligganden och distriktschefens speciella skyldigheter synas Riksdagen i allmänhet lyckligt funna. På samma gång de åt distriktschefen gifva en för ändamålet med hans befattning tillräcklig myndighet, lemna de dock åt de öfriga respektive afdelningsföreståndarne den nödiga friheten i dem tillhörande fackfrågor. Att distriktschefsbefattningen innehafves af distriktets trafikdirektör, anser Riksdagen riktigt. Någon tvekan kan väl icke heller gerna råda derom, då trafikdirektören har hand om den gren af förvaltningen, som har till uppgift att utföra sjelfva transportarbetet, d. v. s. trafiken, och som till följd deraf måste vara hufvudafdelningen. Anordningens lämplighet torde för öfrigt vara vitsordad af erfarenheten från de enskilda jernvägarne.

Genom lättandet af styrelsens arbetsbörda skulle vidare åt styrelsen beredas tid att egna större uppmärksamhet åt de stora och viktiga frågor, som alltid framställa sig för en betydande kommunikationsförvaltning och

som under nuvarande förhållanden alltför länge få vänta på sin lösning till men för näringslivets utveckling och förkofran. Först om styrelsen befrias från en mängd löpande ärenden och rena detaljfrågor, kan man hos densamma förvänta en stegrad *förmåga af initiativ*.

Organisationsförändringarna afse slutligen att införa en mera *effektiv inspektion* öfver linieförvaltningen. Komitén har i detta hänseende ansett distriktschefen böra åläggas att tid efter annan företaga inspektionsresor inom sitt distrikt, hvilkas hufvudsakliga uppgift skulle vara att skaffa honom tillfälle att efterse, huruvida icke besparingar skulle kunna ske genom ökad samarbete de olika afdelningarnes personal emellan, en så att säga ekonomisk inspektion. Samtidigt härmed skulle en kraftigare fackinspektion än hittills kunna komma till stånd genom styrelsens ledamöter, hvilka vid sina inspektionsresor tillika borde tillse, att likformighet och samarbete egde rum mellan distriktsförvaltningarna.

De sålunda ifrågasatta organisationsförändringarna, till hvilka höra, bland annat, inrättandet af en särskild *taxebyrå* inom styrelsen och *trafiksektioner* å linien (trafikinspektörer), anställandet af juridiskt bildade *distriktssekreterare* och *kassaväsendets ombildning*, syfta till ett så eftersträfvansvärdt mål, att Riksdagen ansett ett försök med dem böra göras, helst de synas i sig innebära goda förutsättningar för uppnående af önskad resultat.

I fråga om *arten af jernvägspersonalens anställning* har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att tjenstemän och betjente vid statens jernvägar skola tillsättas genom konstitutorial.

I ofvan berörda statsrådsprotokoll omförmäles, att i en af åtskilliga stationstjenstemän till Eders Kongl. Maj:t ingifven petition yrkats, att tjenstemännen vid statsbanorna måtte, i likhet med hvad som vore fallet vid andra statens verk, »konstitueras till sina befattningar, så att de ej kunde från desamma skiljas utan laga dom och ransakning». Detta antagande om kraften af ett konstitutorial är origtigt. Endast den, som innehar *fullmakt* å tjenst och icke är förtroendeembetsman, åtnjuter den embets- och tjenstemän i § 36 regeringsformen tillagda rätt. *Konstitutorial* och *förordnande* hafva aldrig, äfven när de icke innehållit något derom, ansetts tillförsäkra embets- eller tjensteman berörda rätt. Sistnämnda båda former af utnämningshandling hafva tvärtom af Konung och Riksdag just valts för tjenester af beskaffenhet, att deras innehafvare bort kunna entledigas utan ransakning och dom, d. v. s. utan att innehafvaren efter åtal vid domstol blifvit förvunnen att hafva begått sådant brott, som enligt lag medför afsättning. Så långt hafva konstitutorial och förordnande samma verkan. Men då den, som är tillsatt på *förordnande*, kan skiljas

från sin tjänst till följd af förhållanden, i hvilkas uppkomst tjänstemannen själf icke eger någon skuld, kan deremot den, hvilken erhållit *konstitutorial*, icke mot sin vilja entledigas utan eget förvållande, han skall hafva gjort sig skyldig till fel i tjänsten. Till skilnad dock från den, som innehar fullmakt, kan han afsättas utan ransakning och dom, i administrativ väg.

Riksdagen, som på grund af jernvägstjänstens natur anser nödvändigt, att de vid statens jernvägar anstälde tjänstemän och betjente kunna utan ransakning och dom skiljas från sina befattningar genom beslut af Kongl. Maj:t eller, der Kongl. Maj:t ej tillsatt befattningen, af jernvägsstyrelsen, har emellertid funnit personalen böra förseas med *konstitutorial*. Obestridligt synes nemligen vara, att, äfven om nuvarande uppsägningsrätt ej blifvit missbrukad, konstitutorialet likväl skulle skänka personalen en mycket större trygghet i dess ställning än ett förordnande tills vidare med tre månaders uppsägning utan möjlighet att i besvärsväg vinna upphäfvande af skedd uppsägning. Att tvunget afsked ej kan meddelas annat än efter ett behörigen konstateradt tjänstefel från vederbörande tjänstemans eller betjents sida, måste innebära en betydlig fördel för personalen; men härtill kommer — hvad som knappast torde behöfva erinras — att afskedandet skall ega rum under iakttagande af betryggande former, i hvilket afseende Riksdagen vill särskildt framhålla, att den, mot hvilken anmälan om begånget tjänstefel skett, lemnas tillfälle att deröfver sig yttra, samt att beslutet om afskedandet föres till protokoll med angifvande af skälen derför. Meddelas afskedet af jernvägsstyrelsen, kan dess beslut naturligtvis i vanlig ordning öfverklagas hos Kongl. Maj:t.

Hvad härefter angår sjelfva *löneregleringen* hafva i Eders Kongl. Maj:ts proposition bibehållits de två hufvudslag af ordinarie arfvode, hvilka nu förekomma vid jernvägsstaten, nemligen »fast arfvode» och »arfvode efter klass» eller »föränderligt arfvode», såsom sistnämnda slag af arfvode för närvarande kallas. Äfven Riksdagen anser, att löneklass-systemet bör bibehållas. Riksdagen vill dock framhålla vigten deraf, att, på sätt 1893 års jernvägskomité förordat, jernvägsstyrelsen genom formligt beslut i plenum fastslår de allmänna grunder, enligt hvilka uppflyttning i löneklass bör ega rum, samt att dessa grunder varda för personalen bekantgjorda.

Enligt Eders Kongl. Maj:ts förslag skulle *distriktscheferna* erhålla 4,125 kronor i lön och 1,375 kronor i tjänstgöringspenningar samt ett ålders-tillägg å 500 kronor efter fem år. Ban- och maskindirektörerna skulle deremot uppbära 3,375 kronor i lön och 1,125 kronor i tjänstgöringspenningar samt två ålderstillägg, hvarje å 500 kronor. Samtliga skulle åtnjuta förmånen af fri bostad. Med hänsyn emellertid dertill, att de

organisationsförändringar, som ifrågasatts och blifvit af Riksdagen i princip antagna, enligt Riksdagens mening böra betraktas såsom ett försök med tillämpandet af en något utsträckt decentralisation inom förvaltningen, har Riksdagen ej ansett lämpligt att redan nu fastslås särskild aflöning för distriktscheferna. Riksdagen har därför för sin del beslutat, att distriktscheferna (trafikdirektörerna) skola tills vidare i arfvodesstaten likställas med de öfriga afdelningsföreståndarne vid distrikten, men tilldelas ett tilläggsarfvode af 500 kronor för uppdraget att vara distriktschef.

Af samma grund har Riksdagen ansett, att *trafikinspektörerna*, för hvilka föreslagits 2,250 kronor i lön och 750 kronor i tienstgöringspenningar samt tre ålderstillägg, hvarje å 500 kronor, icke böra erhålla det tredje ålderstillägget, utan liksom distriktscheferna tilldelas ett tilläggsarfvode af 500 kronor.

För *banvakt* har Eders Kongl. Maj:t föreslagit ett lägsta arfvode af 480 kronor och ett högsta arfvode af 600 kronor. Med anledning af en inom Riksdagen gjord framställning har Riksdagen emellertid för sin del beslutat, att högsta arfvodet till banvakt skall utgöra 660 kronor.

Emot de af Eders Kongl. Maj:t i punkt VII af ifrågavarande proposition föreslagna stadganden rörande *ålderstillägg* har Riksdagen icke haft något att erinra. Som Riksdagen bifallit ett inom densamma gjordt yrkande, att *hyresbidrag* skall för all distriktspersonal utgöra 20 procent af arfvodet, oafsedt den ort, hvarest personalen är stationerad, erfordrar dock sista punkten i första stycket af mom. 3:o en omredigering. Denna punkt lyder i propositionen sålunda: »Är med någondera befattningen i stället för hyresbidrag förenad förmånen af fri bostad, skall denna, allt efter orten, beräknas till femton eller tjugo procent af arfvodet, på sätt i punkt X sägs». Med hänsyn till Riksdagens beslut i fråga om inqvarteringsprocents storlek bör punkten affattas på följande sätt: »Är med någondera befattningen i stället för hyresbidrag förenad förmånen af fri bostad, skall dennas värde beräknas på samma sätt som hyresbidraget enligt punkt X».

Då förmånen af fri bostad med vedbrand torde vara af större värde än erhållande af hyresbidraget, samt, på sätt jernvägsstyrelsen i sitt förslag af den 26 november 1892 framhållit, dels hyrorna för bostadslagenheter inom några stationssamhällen och mindre städer äro lika höga som inom de städer, der distriktens hufvudstationer äro belägna, dels en förhöjning till 20 procent för all liniepersonal hufvudsakligen skulle komma den lägre aflönade personalen till godo, har Riksdagen ansett den af Riksdagen, enligt hvad nyss är nämnt, beslutade förhöjningen innebära en utjemning i aflöningsförmånerna, helst det står i Kongl. Maj:ts magt att å orter, der

bostäder äro synnerligen dyra, tilldela personalen arfvode efter högre klass än den för vederbörande tjänsteman eller betjent angifna lägsta arfvodesklass.

Milpenningar tillkomma, enligt gällande aflöningsreglemente, tågpersonalen i förhållande till det antal mil, hvarje till nämnda personal hörande betjent under tjänstgöring å tåg tillryggalagt, samt efter de grunder, jernvägsstyrelsen fastställer. Till följd af denna bestämmelse har styrelsen tid efter annan utfärdat cirkulär rörande sättet för milpenningars beräkning för de olika tjänstekategorier, som äro i åtnjutande deraf, nemligen lokomotivförare, eldare, vagnsmörjare, konduktörer och packmästare. Förut omförmälda komité har i sitt betänkande fäst uppmärksamheten på att dessa milpenningar, särskildt för maskinpersonalen och i all synnerhet lokomotivförare, uppgå till jemförelsevis betydande belopp. Under år 1892 hade sålunda medelbeloppet milpenningar utgjort: för lokomotivförare 609 kronor, för eldare 421 kronor, och för vagnsmörjare 307 kronor. Samtidigt hade maximibeloppet för nämnda betjentklasser stigit till resp. 1,010 kronor, 678 kronor och 526 kronor. En revision af sjelfva de grunder, enligt hvilka milpenningarne nu utginge, syntes komitén önskelig, och ansåg komitén, att, derest för lokomotivförarne skulle bibehållas ett maximiarfvode af 1,800 kronor, sådana föreskrifter borde meddelas rörande dem tillkommande milpenningar, att dessa icke komme att för någon uppgå till högre belopp än exempelvis 500 kronor årligen, äfvensom att de fördelades rättvisare med afseende å olika slag af tåg.

Lika med komitén vill Riksdagen uttala sig för en revision af de grunder, hvarefter milpenningarne utgå; och anser Riksdagen för sin del dessa grunder böra bestämmas så, att milpenningarnes ofvan angifna medelbelopp för år 1892 komma att för omnämnda resp. betjente utgöra de högsta belopp, hvartill deras inkomst af ifrågavarande slag må uppgå.

Riksdagen, som i öfrigt icke haft något att erinra eller anföra i anledning af Eders Kongl. Maj:ts förevarande proposition, har alltså för sin del beslutat,

att, med ändring af hvad rörande villkoren för personalens vid statens jernvägar anställning samt grunderna för dess aflöning nu finnes af Kongl. Maj:t och Riksdagen gemensamt stadgadt, följande bestämmelser skola i nämnda hänseenden från och med ingången af år 1898 lända till efterrättelse:

I. 1:o. Tjänstemän och betjente vid statens jernvägar tillsättas genom konstitutorial.

2:o. Tjensteman eller betjent må kunna utan ansökning förflyttas till annan befattning vid statens jernvägar, dock utan minskning i det honom enligt stat tillkommande arfvode.

3:o. Tjensteman eller betjent är förpliktigad att, då han fyllt sextiofem år eller, om han tillhör tågpersonalen, sextio år samt uppnått sådan tjänsteålder, att han enligt reglementet för statens jernvägstrafiks pensionsinrättning är på grund af antalet sammanräknade lefnads- och tjänsteår berättigad till pension från nämnda inrättning, från tjänsten afgå, Kongl. Maj:t eller, der Kongl. Maj:t ej tillsatt befattningen, jernvägsstyrelsen dock obetaget att låta med afskedet anstå, derest och så länge han pröfvas kunna på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kan finnas villig qvarstå.

4:o. Tjensteman eller betjent, som på grund af antalet sammanräknade lefnads- och tjänsteår är berättigad till pension från statens jernvägstrafiks pensionsinrättning, men ännu ej uppnått den i föregående stycke omförmälda lefnadsålder, må kunna, derest så finnes för tjänsten fördelaktigt, af Kongl. Maj:t eller, der Kongl. Maj:t ej tillsatt befattningen, af jernvägsstyrelsen entledigas.

5:o. Tjensteman eller betjent, som icke kan sin befattning behörigen sköta vare sig till följd af kroppsskada eller sjuklighet, hvilken han i tjänsteutöfning vid statens jernvägar sig ådragit, eller ock, efter minst tio tjänsteår i ordinarie anställning vid samma jernvägar, till följd af antingen sjuklighet, som han icke ådragit sig i tjänsteutöfning, eller ålderdomssvaghet, må jemväl kunna af Kongl. Maj:t eller, der Kongl. Maj:t ej tillsatt befattningen, af jernvägsstyrelsen entledigas.

6:o. Öfriga bestämmelser för antagande, entledigande eller förflyttning af personal vid statens jernvägar meddelas af Kongl. Maj:t.

II. Arfvode, som tillkommer vid statens jernvägar anställd tjensteman eller betjent, är antingen *fast arfvode*, sådant som uti stat, hvilken af Riksdagen godkänts, finnes för vissa till antalet bestämda befattningar anslaget, eller ock *arfvode efter klass*, sådant som med tillämpning af den i punkt VI här nedan angifna löneklassreglering för hvarje år bestämmes af Kongl. Maj:t för af Kongl. Maj:t jemväl till antalet fastställda befattningar.

III. Fast arfvode fördelas i lön och tjänstgöringspenningar, på sätt i punkt IV finnes för hvarje befattning angifvet.

Af arfvode efter klass, som uppgår till eller öfverstiger 1,500 kronor, anses tre fjerdedelar utgöra lön och en fjerdedel tjänstgöringspenningar samt af lägre belopp fyra femtedelar lön och en femtedel tjänstgöringspenningar.

IV. Fasta arfvoden utgå för år räknadt enligt följande stat:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa arfvode.	
	Kr.	Kr.	Kr.	
A) inom styrelsen.				
1 generaldirektör	8,000	4,000	12,000	
1 öfverdirektör	4,400	2,000	6,400	
3 öfverdirektörer	13,200	6,000	19,200	
1 byrådirektör	3,000	1,500	4,500	
6 byrådirektörer	18,000	9,000	27,000	
1 arkitekt	3,000	1,500	4,500	
1 telegrafdirektör	3,000	1,500	4,500	
1 kamererare	2,600	1,400	4,000	
1 hufvudkassör	2,600	1,400	4,000	
1 föreståndare för statistiska kontoret	2,600	1,400	4,000	
1 d:o för milkontoret	2,600	1,400	4,000	
1 förste kontrollör	2,600	1,400	4,000	Afhöningen kan höjas efter 5 år med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
2 förste kontrollörer	5,200	2,800	8,000	
1 byråingenjör	2,600	1,400	4,000	
3 byråingenjörer	7,800	4,200	12,000	
1 registrator och aktuarie	1,800	1,200	3,000	
1 revisor	1,800	1,200	3,000	
1 notarie	1,800	1,200	3,000	
4 notaries	7,200	4,800	12,000	
1 förrådsförvaltare	1,800	1,200	3,000	
1 kontrollör	1,800	1,200	3,000	
4 kontrollörer	7,200	4,800	12,000	
1 förste vaktmästare	800	300	1,100	Åtnjuter förste vaktmästaren fri bostad, skall lönen minskas med 150 kronor.
<i>Anm.</i> Ålderstilläggen anses tillhöra lönen.				
Transport	105,400	56,800	162,200	

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa arfvode.	
	Kr.	Kr.	Kr.	
Transport	105,400	56,800	162,200	
B) vid distrikten.				
1 distriktschef (se anm. 2)	3,375	1,125	4,500	
3 distriktschefer (»)	10,125	3,375	13,500	
1 bandirektör	3,375	1,125	4,500	
3 bandirektörer	10,125	3,375	13,500	
1 maskindirektör	3,375	1,125	4,500	
3 maskindirektörer	10,125	3,375	13,500	
1 trafikinspektör (se anm. 2)	2,250	750	3,000	Aflöningen kan höjas efter 5 år med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
11 trafikinspektörer (»)	24,750	8,250	33,000	
1 distriktssekreterare	2,250	750	3,000	
3 distriktssekreterare	6,750	2,250	9,000	
1 baningeniör	2,250	750	3,000	
21 baningeniörer	47,250	15,750	63,000	
1 maskiningeniör	2,250	750	3,000	
7 maskiningeniörer	15,750	5,250	21,000	
1 distriktskassör	2,025	675	2,700	
3 distriktskassörer	6,075	2,025	8,100	
1 verkstadskamererare	2,025	675	2,700	
3 verkstadskamererare	6,075	2,025	8,100	
1 förrådsförvaltare	2,025	675	2,700	Aflöningen kan höjas efter 3 år med 300 kronor, efter 6 år med ytterligare 300 kronor och efter 9 år med ytterligare 300 kronor.
3 förrådsförvaltare	6,075	2,025	8,100	
1 maskininspektör	2,025	675	2,700	
3 maskininspektörer	6,075	2,025	8,100	
1 verkmästare	2,025	675	2,700	
8 verkmästare	16,200	5,400	21,600	
1 telegrafinspektör	2,025	675	2,700	
3 telegrafinspektörer	6,075	2,025	8,100	
1 stationsinspektör å 1:a klassens station	2,625	875	3,500	Efter 5 år kan aflöningen höjas med 500 kronor.
4 stationsinspektörer å 1:a klassens stationer	10,500	3,500	14,000	
Transport	321,250	128,750	450,000	

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa arfvode.	
	Kr.	Kr.	Kr.	
Transport	321,250	128,750	450,000	
1 stationsinspektör å 2:a klassens station	2,250	750	3,000	Efter 5 år kan aflöningen höjas med 500 kronor.
16 stationsinspektörer å 2:a klassens stationer	36,000	12,000	48,000	
1 stationsinspektör å 3:e klassens station	1,800	600	2,400	Aflöningen kan höjas efter 3 år med 300 kronor och efter 6 år med ytterligare 300 kronor.
29 stationsinspektörer å 3:e klassens stationer	52,200	17,400	69,600	
1 byråassistent	1,575	525	2,100	Aflöningen kan höjas efter 3 år med 300 kronor, efter 6 år med ytterligare 300 kronor och efter 9 år med ytterligare 300 kronor.
11 byråassistenter	17,325	5,775	23,100	
1 underinspektör å 1:a klassens station	1,575	525	2,100	
1 expeditiönsföreståndare å 1:a klassens station	1,575	525	2,100	
20 underinspektörer eller expeditiönsföreståndare å 1:a klassens stationer	31,500	10,500	42,000	
Summa	467,050	177,350	644,400	

Ann. 1. Af ålderstilläggen anses tre fjerdedelar tillhöra lönen och en fjerdedel tjenstgöringspenningarne.

Ann. 2. Distriktschefer och trafikinspektörer äfvensom 1 baningeniör och 3 maskingeniörer åtnjuta särskilda tilläggsarfvoden efter 500 kronor för år. En trafikinspektör uppbär dessutom ytterligare ett sådant årligt arfvode å 500 kronor. Stationsinspektör, som tillika är tågdirigent, kan erhålla ett tilläggsarfvode efter högst 300 kronor för år.

Tilläggsarfvode anses såsom extra inkomst och må för ty icke ens till någon del uppbäras af befattningsens innehafvare, då han icke tjensten förrättar.

V. Arfvoden efter klass utgå med följande årliga belopp:

för 1:a klassen med	kr. 3,000: —
» 2:a » »	» 2,700: —
» 3:e » »	» 2,400: —
» 4:e » »	» 2,100: —
» 5:e » »	» 1,800: —
» 6:e » »	» 1,500: —
» 7:e » »	» 1,200: —
» 8:e » »	» 1,080: —
» 9:e » »	» 960: —

för 10:e klassen med		kr.	900: —
» 11:e » »		»	840: —
» 12:e » »		»	780: —
» 13:e » »		»	720: —
» 14:e » »		»	660: —
» 15:e » »		»	600: —
» 16:e » »		»	540: —
» 17:e » »		»	480: —
» 18:e » »		»	420: —

VI. 1:o. Arfvoden efter klass åtnjutas af nedannämnde tjänstemän och betjente enligt följande reglering:

	Lägsta arfvode.		Högsta arfvode.		
	Klass.	Kr.	Klass.	Kr.	
A) inom styrelsen.					
a) tjänstemän.					
bokhållare	3	2,400	1	3,000	} Åtnjuter vaktmästare fri bostad, skall lönen minskas med 150 kronor.
ritare	4	2,100	2	2,700	
manlig kontorsskrifvare	8	1,080	3	2,400	
qvinlig d:o	10	900	6	1,500	
b) betjente.					
manligt kontorsbiträde	15	600	7	1,200	}
vaktmästare	12	780	10	900	
qvinligt kontorsbiträde	16	540	11	840	
kontorsvakt	17	480	15	600	
B) vid distrikten.					
a) tjänstemän.					
underingeniör och ritare.....	5	1,800	3	2,400	}
stationsinspektör å 4:de kl. station.....					
bokhållare	6	1,500	3	2,400	}
telegrafist					
förste stationsskrifvare	6	1,500	4	2,100	}
stationsinspektör å 5:e kl. station					

	Lägst arfvode.		Högst arfvode.	
	Klass.	Kr.	Klass.	Kr.
manlig kontorsskrifvare				
stationsskrifvare å 1:a, 2:dra eller 3:dje kl. station	8	1,080	4	2,100
stationsskrifvare å annan station	8	1,080	5	1,800
qvinlig kontorsskrifvare	11	840	8	1,080
b) <i>betjente.</i>				
lokomotivmästare				
vagnmästare	7	1,200	3	2,400
lokomotivförare	9	960	5	1,800
öfverbanmästare	10	900	5	1,800
öfverkonduktör och konduktör	11	840	6	1,500
stationsmästare å 6:te kl. station	9	960	7	1,200
trädgårdsmästare				
maskinist	11	840	7	1,200
materialvakt				
vagnförman	11	840	8	1,080
banmästare	12	780	8	1,080
eldare	13	720	8	1,080
manligt kontorsbiträde	15	600	8	1,080
stationsmästare å 7:de kl. station	12	780	9	960
packmästare	13	720	9	960
stationskarlsförman				
portvakt vid 1:a klassens station eller vid verkstad	14	660	9	960
vaktmästare	15	600	11	840
qvinligt kontorsbiträde	16	540	11	840
vagnsmörjare	16	540	12	780
portvakt				
lokomotivputsare				
vagnputsare	16	540	13	720
pumpare				
kolvakt				

Stationskarlsförman, hvilken tjänstgör såsom vaxel- eller magasin- förman vid större station, kan erhålla ett tilläggsarfvode efter 60 å 180 kronor för år.

	Lägsta arfvode.		Högsta arfvode.		
	Klass.	Kr.	Klass.	Kr.	
stationskarl	17	480	14	660	Stationskarl, hvilken tjenstgör såsom signalkarl, vaxelkarl eller magasinsskarl vid större station, kan erhålla ett tilläggsarfvode efter högst 60 kronor för år.
banvakt	17	480	14	660	
kontorsvakt	17	480	15	600	Banvakt, hvilken tjenstgör såsom vakt vid rörlig bro, kan under seglationstiden erhålla ett tilläggsarfvode efter 60 à 120 kronor för år.
notisbärare	18	420	16	540	

Anm. Om tilläggsarfvode enligt denna punkt gäller hvad i punkt IV för der omnämndt tilläggsarfvode är stadgadt.

2:o. Då Kongl. Maj:t finner sådant lämpligt, må kontorsskrifvare aflönas efter beting på det sätt, att han erhåller betalning i den mån han verkställer arbete, hvarå styrelsen utsatt visst pris. Så aflönad kontorsskrifvare skall för utförandet af sådana arbeten, hvilka icke lämpligen kunna på nämnda sätt godtgöras, erhålla betalning för timme enligt pris, som styrelsen fastställer.

VII. 1:o. Såsom allmänna vilkor för erhållande af ålderstillägg enligt punkt IV gäller: att tjensteman under mera än fyra femtedelar af den tjenstetid, som erfordras för att vinna rätt till ålderstillägget, bestridt sin egen eller på grund af förordnande annan statens tjänst, dock att härvid ej må honom till last räknas den tid, han kan hafva åtnjutit semester eller tjenstledighet utan arfvodesafdrag; att hans tjenstgöring under denna tid varit af beskaffenhet att kunna väl vitsordas; samt att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjensteåldern blifvit uppnådd.

2:o. Tjensteman, som från en befattning, med hvilken förmånen af ålderstillägg är förenad, förflyttas till annan dylik befattning med samma eller lägre arfvode, eger i fråga om rätt till ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, han innehaft den förra befattningen.

3:o. Förflyttas tjensteman från en befattning vid distrikten, med hvilken förmånen af ålderstillägg är förenad, till annan dylik befattning med högre arfvode, men har hans aflöning i den förra befattningen, hyresbidrag jemlikt punkt X här nedan deri inberäknadt, på grund af intjenadt

ålderstillägg redan uppgått till högre belopp än arfvodet jemte hyresbidraget i den nya befattningen, eger han såsom personligt tillägg till lönen uppbära skilnaden, intill dess hans aflöning i den nya befattningen stigit till samma belopp. Är med någondera befattningen i stället för hyresbidrag förenad förmånen af fri bostad, skall dennas värde beräknas på samma sätt som hyresbidraget enligt punkt X.

Dylik personligt lönetillägg må i motsvarande fall jemväl utgå till distriktstjensteman, som befordras till befattning inom styrelsen, äfvensom till tjensteman inom styrelsen, som befordras till annan befattning derstädes, dock att ersättning för hyresbidrag eller fri bostad ej må beräknas.

4:o. Förflyttas tjensteman från befattning med arfvode efter klass till befattning med fast arfvode, men har hans aflöning i den förra befattningen redan uppgått till högre belopp än aflöningen i den nya befattningen, eger han åtnjuta sådant personligt lönetillägg, hvarom i mom. 3:o sägs; och gäller dervid i fråga om hyresbidrag och fri bostad hvad i nämnda mom. stadgas.

VIII. 1:o. Tjensteman inom *styrelsen* får med det undantag, hvarom i mom. 6 sägs, uppbära tjenstgöringspenningar endast för den tid, han verkligen tjenstgjort eller åtnjutit semester.

Hindras han af sjukdom att sin tjenst förrätta, eger han uppbära hela lönen. Undfår han ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, kan han förpligtas att under ledigheten utöfver sina tjenstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för tjenstens förrättande erfordras eller eljest pröfvas skäligt.

2:o. Tjensteman vid *distrikten* får med det undantag, hvarom i mom. 6 sägs, uppbära tjenstgöringspenningar endast för den tid, han verkligen tjenstgjort eller varit tjenstledig under förhållanden, som enligt mom. 3 berättiga till fullt arfvodes åtnjutande.

3:o. Fullt arfvode må till distriktstjensteman, som åtnjuter tjenstledighet för enskilda angelägenheter, utgå för en tid af högst trettio dagar under loppet af ett och samma kalenderår; skolande likväl vid bestämmandet af denna tid icke medräknas den tid, han efter styrelsens medgifvande använt för att utom sin tjenstgöringsort på egen bekostnad göra iakttagelser i sitt yrke, eller den tid, som åtgått för fullgörande af de skyldigheter, hvilka ålegat honom såsom fullmäktig eller revisor vid statens jernvägstrafiks pensionsinrättning, eller de söndagar, han reglementsenligt varit befriad från tjenstgöring för att bevista gudstjenst.

Åtnjuter han ledighet för sjukdom eller svag helsas vårdande, må

fullt arfvode till honom utgå för en tid af högst sextio dagar under ett och samma kalenderår.

Om han åtnjutit ledighet för så väl enskilda angelägenheter som för sjukdom eller svag helsas vårdande, må dock sammanlagda antalet dagar, för hvilka han under nämnda förhållanden eger uppbära fullt arfvode, icke öfverstiga sextio.

4:o. Undfår distriktstjensteman tjänstledighet för enskilda angelägenheter utöfver den i mom. 3 omförmälda tid af trettio dagar, eller för svag helsas vårdande utöfver den i samma mom. först omförmälda tid af sextio dagar eller för särskilda uppdrag, kan han förpligtas att utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för tjänstens förrättande erfordras eller eljest pröfvas skäligt. Har han för sjukdom åtnjutit tjänstledighet under sextio dagar utöfver den tid af sextio dagar, hvarom i mom. 3 först sägs, må han likaledes kunna förpligtas att utom tjänstgöringspenningarne afstå så mycket af lönen, som för tjänstens förrättande erfordras eller eljest pröfvas skäligt.

5:o. Betjent, som erhåller tjänstledighet, vare i fråga om arfvodesafdrag i allmänhet likställd med distriktstjensteman, dock att under loppet af ett och samma år fullt arfvode må utgå vid ledighet för enskilda angelägenheter endast under högst femton och vid ledighet för sjukdom eller svag helsas vårdande under högst fyratiofem dagar, samt att, då ledighet åtnjutits för så väl enskilda angelägenheter som för sjukdom eller svag helsas vårdande, sammanlagda antalet dagar, för hvilka betjent eger uppbära dylikt arfvode, icke må öfverstiga fyratiofem.

6:o. Är tjensteman eller betjent sjuk i följd af kroppsskada, ådragen i tjensteutöfning, må arfvodet till honom utgå under högst sex månader oafkortadt samt efter denna tid med belopp, som för tjensteman af Kongl. Maj:t och för betjent af styrelsen bestämmes.

IX. Aflider tjensteman eller betjent i följd af olyckshändelse under tjensteutöfning, må ett belopp, motsvarande en månads aflöning, såsom begrafningshjälp tilldelas sterbhuset.

• **X.** 1:o. Förmånen af fri bostad uti jernvägens egna eller i närheten af tjänstgöringsplatsen belägna, för ändamålet förhyrda lägenheter må, der styrelsen finner sådant vara för jernvägstrafiken behöfligt, tillkomma följande tjenstemän och betjente vid distrikten, nemligen: distriktschef, ban- och maskindirektör, trafikinspektör, ban- och maskiningeniör, byråassistent, maskininspektör, stationsinspektör, underinspektör, expeditiönsföreståndare för biljettexpedition, förste stationsskrifvare å station af andra eller tredje

klass, lokomotivmästare, stationsmästare, maskinist, materialvakt, vagnförman, banmästare och vaktmästare äfvensom betjente af lägre grad än: vid banafdelningen banmästare, vid maskinafdelningen eldare och vid trafikafdelningen kontorsbiträde; dock att förhyrning af bostäder icke må ega rum utan Kongl. Maj:ts särskilda medgifvande.

Der lokala förhållanden göra sådant nödigt eller lämpligt, må fri bostad i jernvägens egna hus tillkomma jemväl nu ej nämnde tjenstemän eller betjente vid distrikten.

2:o. Med fri bostad är förenad förmånen af fri vedbrand, enligt stat, som af styrelsen fastställles.

3:o. Tjenstemän och betjente vid distrikten, hvilka ej åtnjuta fri bostad, ega uppbära hyresbidrag, utgörande tjugo procent af arfvodet (fast arfvode jemte ålderstillägg eller ock arfvode efter klass). Hyresbidraget anses tillhöra lönen.

XI. 1:o. *Felräkningspenningar* tillkomma:

a) *hufvudkassör* med 1,000 kronor om året;

b) *distriktsskassör* med 500 kronor om året;

c) *tjenstemän* vid distrikten, som handhafver *underkassörsgöromål* vid banafdelningen, med högst 300 kronor om året för hvarje bansektion;

d) *trafik- och telegrafstationernas uppbördspersonal* med högst 0,3 procent af redovisade trafik- och telegraminkomster jemte efterkraftsbelopp till fördelning mellan nämnda personal på afsändnings- och mottagningsstationerna, med iakttagande att beloppet ej må för någon öfverstiga 1,000 kronor för år samt i öfrigt enligt de närmare grunder, Kongl. Maj:t bestämmer.

2:o. *Anmärkningsprovision* tillkommer *tjenstemännen vid revisions- och kontrollkontoren* enligt de närmare grunder, Kongl. Maj:t bestämmer, med högst femton procent å hvarje belopp, som på grund af anmärkning, gjord af sådan tjensteman, antingen, såsom ej behörigen uppburet, till statens jernvägar inflyter eller, såsom för högt debiteradt, till vederbörande återgäldas.

3:o. *Milpenningar* tillkomma *tågpersonalen* i förhållande till den väglängd, en hvar under tjenstgöring å tåg tillryggalagt, samt enligt de grunder, Kongl. Maj:t fastställer.

4:o. *Premier* må enligt särskilda af Kongl. Maj:t fastställda bestämmelser kunna tilldelas betjente, till följd af hvilkas hushållning med materialier afsevärda besparingar i utgifterna för trafiken åstadkommits.

5:o. Om extra inkomst enligt denna punkt gäller hvad i punkt IV för der omnämndt tilläggsarfvode är stadgadt.

XII. Lokomotivmästare, lokomotivförare, eldare, öfverkonduktör, konduktör, packmästare, kontorsbiträde, portvakt, kontorsvakt och notisbärare äfvensom öfverbanmästare, banmästare, banvakt, vagnsmörjare, stationskarlsförman och stationskarl erhålla uniformspersedlar in natura eller ock beklädnadsersättning till visst årligt belopp, allt enligt reglemente, som af styrelsen fastställles.

XIII. Kostnadsfri läkarevård jemte medikamenter lemnas enligt de närmare bestämmelser, Kongl. Maj:t meddelar, åt den vid distrikten anställda personalen äfvensom åt der anstälde betjentes hos dem boende hustrur och oförsörjda barn.

XIV. Indrages eller förändras någon befattning, och förflyttas i följd deraf innehafvaren till tjenstgöring å annan plats med ringare aflöningsförmåner, eger styrelsen tilldela den förflyttade lämplig lönefyllnad, intill dess han kan erhålla ny anställning med aflöningsvilkor motsvarande dem, han förut innehade. Sådan lönefyllnad vare ansedd lika med arfvode och fördelas i lön och tjenstgöringspenningar på sätt i punkten III är för arfvode efter klass stadgad.

Med bifall till hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit, har Riksdagen medgifvit,

att Kongl. Maj:t må utfärda nödiga bestämmelser med afseende å *öfvergången till ny stat* för den del af den nuvarande ordinarie personalen vid statens jernvägar, som erhållit förordnande å sina befattningar före den 15 november 1895, hvilka bestämmelser skola hvila på följande allmänna grunder:

att den nya ordningen bör omedelbart tillämpas med afseende å sådana aflöningsformer, som för personalen äro af jemförelsevis mindre vikt och hvilkas bibehållande enligt nuvarande grunder för allenast en del af personalen skulle föranleda invecklade anordningar och oegentligheter; men

att i fråga om sådana för personalen väsentliga aflöningsförmåner som arfvode och inqvartering in natura eller ersättning derför de bestämmelser, som nu gälla, böra fortfarande tillämpas, intill dess att vederbörande antingen anmäler sig till öfvergång på ny stat — hvilken anmälan bör för att vinna afseende ega rum inom viss, af Kongl. Maj:t föreskrifven tid — eller erhåller befordran eller ock uppflyttas i löneklass, dock att, om öfvergång till ny stat på grund af uppflyttning i löneklass skulle medföra försämring i vederbörandes lönevilkor, skälig godtgörelse härför må lemnas.

Eders Kongl. Maj:t har slutligen uti ifrågavarande proposition föreslagit,

att *generaldirektören och chefen* för jernvägsstyrelsen må vara berättigad att från och med månaden näst efter den, då han efter sextiofem lefnadsår och minst tio tjensteår såsom chef för jernvägsstyrelsen från embetet afgår, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 6,000 kronor, dock att detta belopp skall minskas med hvad han kan vara berättigad att i pension uppbära från statens jernvägstrafiks pensionsinrättning.

Riksdagen, som finner det vara uppenbart, att särskilda föreskrifter om generaldirektörens pensionering ovilkorligen erfordras, derest utsigt skall finnas att till chef för jernvägsförvaltningen förvärfva en med därför nödiga egenskaper i framstående grad utrustad privatman, har icke haft något att erinra mot det af Eders Kongl. Maj:t föreslagna pensionsbeloppet eller villkoren för dess tillträdande, men Riksdagen anser för sin del, att, äfven om generaldirektören är delegare i statens jernvägstrafiks pensionsinrättning, hans pension icke bör få öfverstiga det föreslagna beloppet, 6,000 kronor. Enligt gällande föreskrifter skulle hans pension, om aflöningen bestämmes till 12,000 kronor, kunna komma att uppgå till 9,600 kronor, motsvarande 80 procent utaf aflöningen. Riksdagen föreställer sig, att pensionsfrågan lämpligen skulle kunna ordnas på följande sätt.

För den händelse att till generaldirektör skulle utnämnas person, som förut ej tillhör jernvägsstaten och följaktligen icke redan är delegare i pensionsinrättningen, bör delegareskap i nämnda inrättning icke ifrågakomma för honom. Ett inträde i pensionsinrättningen skulle nemligen ej kunna ega rum utan erläggande af betydliga retroaktiva afgifter. Men då en inbetalning af dylika afgifter utan tvifvel skulle försvåra möjligheten att till chef för jernvägsstyrelsen erhålla en person, hvilken ej är anställd vid statens jernvägar, torde generaldirektören böra tillförsäkras pension från allmänna indragningsstaten, på sätt Eders Kongl. Maj:t föreslagit.

Skulle åter till generaldirektör befordras en tjänsteman vid statens jernvägar, alltså en person, hvilken redan är delegare i pensionsinrättningen, synes denne böra fortfara att tillhöra samma inrättning. Hans afgifter skulle dock ej beräknas å aflöningen såsom generaldirektör, utan å den aflöning, han uppbar vid befordringstillfället. Har en sådan generaldirektör vid sitt afskedstagande ur jernvägens tjenst uppfyllt de uppställda villkoren för undfående af pensionen å 6,000 kronor från allmänna indragningsstaten, skulle han ega uppbära denna pension, med afdrag af hvad han är berättigad att erhålla från statens jernvägstrafiks pensionsinrättning enligt dess reglemente.

Riksdagen har på det sätt bifallit Eders Kongl. Maj:ts ifrågavarande förslag, att generaldirektören och chefen för jernvägsstyrelsen skall vara berättigad att från och med månaden näst efter den, då han efter sextiofem lefnadsår och minst tio tjänsteår såsom chef för jernvägsstyrelsen från embetet afgår, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 6,000 kronor, dock att, äfven om han är delegare i statens jernvägstrafiks pensionsinrättning, hans pension icke må sammanlagdt öfverstiga nämnda summa samt under vilkor, att det från allmänna indragningsstaten utgående beloppet skall minskas med hvad han kan vara berättigad att i pension uppbära från berörda pensionsinrättning.

Stockholm den 18 maj 1897.

Med undersåtlig vördnad.
